

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΣΥΜΠΑΡΑΤΑΞΗ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗΣ ΣΥΜΠΑΡΑΤΑΞΗΣ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΥΔΑΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

Η διαχείριση των υδατικών πόρων αποτελεί μία από τις σημαντικότερες προκλήσεις που καλείται να αντιμετωπίσει η χώρα τα επόμενα χρόνια. Η κλιματική κρίση μεταβάλλει τα υδρολογικά δεδομένα, εντείνει τα φαινόμενα ξηρασίας και δημιουργεί νέες πιέσεις στα διαθέσιμα αποθέματα νερού.

Η Αττική αποτελεί χαρακτηριστική περίπτωση αυτής της νέας πραγματικότητας. Στην περιοχή συγκεντρώνεται σχεδόν ο μισός πληθυσμός της χώρας και ένα μεγάλο μέρος της οικονομικής δραστηριότητας, γεγονός που διατηρεί τη ζήτηση νερού σε ιδιαίτερα υψηλά επίπεδα. Τα στοιχεία είναι ενδεικτικά. Τα αποθέματα στους ταμιευτήρες που τροφοδοτούν την Αττική έχουν μειωθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια και σήμερα ανέρχονται περίπου στα 560 εκατ. κυβικά μέτρα, όταν πριν από έναν χρόνο έφθαναν τα 667 εκατ. κυβικά μέτρα και πριν από δύο χρόνια ξεπερνούσαν τα 900 εκατ. κυβικά μέτρα. Παράλληλα, η κατανάλωση παραμένει περίπου στα 1 εκατομμύριο κυβικά μέτρα ημερησίως. Η πτωτική αυτή τάση συνδέεται με τη μείωση των βροχοπτώσεων, τις παρατεταμένες περιόδους ανομβρίας και τη μεταβολή του υδρολογικού κύκλου λόγω της κλιματικής κρίσης. Το ζήτημα της υδατικής επάρκειας επομένως δεν μπορεί να αντιμετωπίζεται ως μια προσωρινή δυσκολία, αλλά ως στρατηγικό ζήτημα δημόσιας πολιτικής.

Παρά το γεγονός ότι τα σημάδια της αυξανόμενης υδατικής πίεσης είναι γνωστά εδώ και χρόνια, τα κυβερνητικά αντανακλαστικά υπήρξαν καθυστερημένα. Οι πρόσφατες εξαγγελίες για μεγάλα έργα αντιμετώπισης της λειψυδρίας έγιναν με σημαντική χρονική υστέρηση. Την ίδια στιγμή, η συζήτηση φαίνεται να επικεντρώνεται κυρίως σε έργα αύξησης της προσφοράς νερού (νέες μεταφορές υδάτων, γεωτρήσεις ή αφαλατώσεις) παραμερίζοντας κρίσιμες πολιτικές εξοικονόμησης και ελέγχου της

ζήτησης. Επιπλέον, προωθείται ένα εκτεταμένο πρόγραμμα έργων για τη διαχείριση του νερού, το οποίο εκτιμάται ότι μπορεί να φτάσει τα 10 δισ. ευρώ έως το 2040, ενώ μόνο για την Αττική εξετάζεται ένα πρώτο πακέτο έργων περίπου 3,5 δισ. ευρώ. Η κλίμακα αυτών των επενδύσεων αναδεικνύει αφενός τη σοβαρότητα του προβλήματος, αφετέρου όμως δημιουργεί εύλογα ερωτήματα ως προς τον τρόπο σχεδιασμού και υλοποίησης των έργων αυτών.

Ήδη καταγράφεται έντονο ενδιαφέρον από μεγάλα επιχειρηματικά σχήματα για την ανάληψη των έργων που σχετίζονται με τη διαχείριση του νερού.

Ωστόσο, η αντιμετώπιση της λειψυδρίας δεν μπορεί να εξελιχθεί σε έναν αγώνα δρόμου μεταξύ εταιρειών για μεγάλα έργα υποδομών, χωρίς να έχει προηγηθεί ένας ολοκληρωμένος στρατηγικός σχεδιασμός για τους υδατικούς πόρους της χώρας.

Το νερό αποτελεί δημόσιο αγαθό και στρατηγικό φυσικό πόρο. Η διεθνής εμπειρία δείχνει ότι η αποτελεσματική αντιμετώπιση της λειψυδρίας απαιτεί ολοκληρωμένη διαχείριση υδατικών πόρων, που συνδυάζει έργα υποδομών με πολιτικές εξοικονόμησης, περιορισμού των απωλειών στα δίκτυα και επαναχρησιμοποίησης υδάτων.

Την ίδια στιγμή, στην Ανατολική Αττική αναπτύσσονται νέες ενεργοβόρες υποδομές μεγάλης κλίμακας (data centers), των οποίων η λειτουργία συνδέεται με σημαντικές ανάγκες σε νερό, ιδίως όταν χρησιμοποιούνται συστήματα υδρόψυκτης ψύξης. Αντίστοιχες προκλήσεις ανακύπτουν και στον Νότιο Τομέα με την εξέλιξη του εμβληματικού project του Ελληνικού, το οποίο δημιουργεί μια νέα, υψηλών απαιτήσεων οικιστική και εμπορική ζώνη σε μια ήδη επιβαρυσμένη περιοχή.

Το ερώτημα που τίθεται είναι προφανές:

υπάρχει ολοκληρωμένος σχεδιασμός για τη διαχείριση των αυξημένων υδατικών αναγκών που δημιουργούνται από αυτές τις δραστηριότητες;

Η λύση δεν βρίσκεται στην αναστολή των επενδύσεων ή της τεχνολογικής ανάπτυξης. Βρίσκεται στη σωστή χωροταξική, ενεργειακή και περιβαλλοντική ρύθμιση, με αξιολόγηση του υδατικού αποτυπώματος μεγάλων εγκαταστάσεων και προώθηση τεχνολογιών χαμηλής κατανάλωσης νερού.

Σε αυτή τη συγκυρία, ο ρόλος του τεχνικού κόσμου και του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας είναι κρίσιμος. Το ΤΕΕ, ως θεσμοθετημένος τεχνικός σύμβουλος της Πολιτείας, οφείλει να συμβάλει ενεργά στη διαμόρφωση μιας συνεκτικής εθνικής στρατηγικής για το νερό.

Συμπεράσματα - Προτάσεις

Η υδατική ασφάλεια της Αττικής και συνολικά της χώρας αποτελεί ζήτημα στρατηγικής σημασίας για την οικονομία, το περιβάλλον και την κοινωνία.

Η Δημοκρατική Συμπράταξη Μηχανικών προτείνει:

1. Διαμόρφωση ενιαίας εθνικής στρατηγικής για το νερό, με σαφείς στόχους και μηχανισμούς παρακολούθησης.
2. Εφαρμογή ολοκληρωμένης διαχείρισης υδατικών πόρων, που θα συνδυάζει έργα υποδομών με πολιτικές εξοικονόμησης και ελέγχου της ζήτησης. Σε περιόδους κρίσης, προτείνεται η εφαρμογή δυναμικής κλιμακωτής τιμολόγησης που θα επιβαρύνει την υπερκατανάλωση για μη ζωτικές χρήσεις (π.χ. πισίνες), προστατεύοντας παράλληλα τη βασική οικιακή κατανάλωση.
3. Μείωση των απωλειών στα δίκτυα ύδρευσης μέσω εκτεταμένων προγραμμάτων εκσυγχρονισμού και αντικατάστασης παλαιών δικτύων.
4. Αξιοποίηση ψηφιακών τεχνολογιών και έξυπνων συστημάτων διαχείρισης για την παρακολούθηση της κατανάλωσης και τη βελτίωση της αποδοτικότητας των δικτύων.
5. Θεσμική ενίσχυση των φορέων διαχείρισης νερού, με ενίσχυση της τεχνοκρατικής στελέχωσης των ΔΕΥΑ και καλύτερο συντονισμό των αρμόδιων φορέων.
6. Ενσωμάτωση του υδατικού αποτυπώματος στον χωροταξικό σχεδιασμό, ιδιαίτερα για μεγάλες ενεργοβόρες εγκαταστάσεις.
7. Προώθηση της επαναχρησιμοποίησης επεξεργασμένων υδάτων για άρδευση και άλλες χρήσεις, ώστε να μειωθεί η πίεση στους φυσικούς υδατικούς πόρους. Προς αυτή την κατεύθυνση, προκρίνεται η χρήση τεχνολογιών αποκεντρωμένης επαναχρησιμοποίησης για το πότισμα αστικών πάρκων και χώρων πρασίνου.